

VEGAN DÜNYAYI ANLAMAK

Veganlık Üzerine Toplumsal Araştırmalar

Editör
Nazife GÜRHAN

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayınlayıcısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

VEGAN DÜNYAYI ANLAMAK

Veganlık Üzerine Toplumsal Araştırmalar

Editör: Nazife GÜRHAN

Yayınevi Editörü: Ertan Akkaş

Kapak ve Sayfa Düzeni: Buse Dilara Dirim

©Siyasal Kitabevi Tüm Hakları Saklıdır.

2023 Ekim, Ankara

ISBN No: 978-625-7424-99-8

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

Baskı:

Repro Bir Matbaacılık Kağ. Rekl. Tasarım Tic. Ltd. Ş[.]

Sertifika No: 47381

İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514. Cad.

No: 23-25 Yenimahalle/ANKARA

Dağıtım:

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay/Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

VEGAN DÜNYAYI ANLAMAK

Veganlık Üzerine Toplumsal Araştırmalar

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
ÖLÜM, ÖLÜMSÜZLÜK VE YAŞAMIN MİTSELLİĞİ: PASTORAL BİR DİRENİŞ BİÇİMİ OLARAK VEGAN YAŞAM BİÇİMLERİ	9
ADEM SAĞIR	
VEGAN YAŞAM TARZINA SOSYOLOJİK YAKLAŞIM	25
SEVİNÇ GÜÇLÜ, AYLİN ASIL İNCEKARA	
SOSYAL MEDYADA VEGAN OLMAK: INSTAGRAM PAYLAŞIMLARININ ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEME YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ	51
OYA ŞAKI AYDIN	
YEMEK, KİMLİK, MEKÂN: VEGAN KİMLİĞİN MEKÂNSAL TEMSİLİ -GABO KİTCHEN KAFE-	71
NAZİFE GÜRHAN	
KENT KİMLİĞİNE DAİR YENİ KENTSEL AKIMLAR OLARAK “VEGAN DOSTU” VE “VEJETARYEN DOSTU” KENTLER	95
ZEYNEP SERAP TEKLEN	
ÇEVRESEL BİYOETİK YÖNÜYLE VEGANİZM	111
GÜZİN YASEMİN TUNÇAY, NESRİN ÇOBANOĞLU	
VEGANİZMDE ETİK KAYGILAR VE TOPLUMSAL HAREKETLER	123
MERVE UÇKAN ÇAKIR, GÜLŞEN BERAT TORUSDAĞ	
DİN VE VEGANLIK İLİŞKİSİNE YÖNELİK FARKLI YAKLAŞIMLAR	147
DERYA EREN CENGİZ	
BELGESEL SİNEMA VE VEGANLIK: HAYVANLARIN ÖZNE OLARAK VAR OLMASI	163
AYŞE ALTUN	

SİBER MEKÂDA ANTİ VEGAN BİREYLERİN VEGAN TANIMLAMALARI ÜZERİNE BİR SÖYLEM ANALİZİ	185
ALİ EREN DEMİR	
VEGANLIK VE EKOFEMİNİZM	205
GAMZE BATGI	
ŞİDDETSİZLİK ÇATISI ALTINDA VEGANLIK	223
NURAY SAKARYA	
TÜRCÜLÜK VE AHLAKİ STATÜ	241
PETER SINGER, RODİ HAZNEDAROĞLU	

Önsöz

Günümüz toplumlarındaki hakim yemek kültüründen farklı bir yemek tercihi olarak öne çıkan veganlık, beslenme biçiminin de ötesine geçerek bir kimlik unsuru haline dönüşmüş durumdadır. Veganlık sadece bir yemek tercihi olmanın ötesinde toplumsal ilişkileri etkilemekte, yaşam tarzlarını belirlemekte ve hatta toplumsal hareketlere yön vermektedir. Dolayısıyla son yıllarda git-tikçe artan popülaritesiyle veganlık, toplumsalın anlaşılması noktasında sosyolojinin merceğine takılmayı hak eden önemli bir konudur.

Veganlık konusunda bugüne kadar Türkiye’de çok az çalışma yapıldı. Bunda toplumdaki hakim yemek kültürünün ete dayalı olmasının ve dolayısıyla veganların hayvansal ürünlere karşı bir yaşam biçimini benimsemelerinin payı büyük elbette. Ayrıca yemek sosyolojisiyle ilgili çalışmaların akademi-görece daha az olması da bir başka sebep olarak görülebilir. Tam da bu noktada çalışma, veganlık üzerinden yemek ile sosyoloji arasındaki ilişkiye katkı sunması bakımından önem arz etmekte.

Elinizdeki kitabın Türkçe literatürde sosyoloji perspektifinden vegan dünyayı anlamak üzerine yapılmış kapsamlı bir çalışma olduğu söylenebilir. Bu çerçevede çalışmada hem teorik hem de saha çalışmalarına yer verilmektedir. Çalışmada farklı disiplinlerden akademisyenler yemeğin toplumsal anlamını merkeze alarak veganlığı sosyolojik açıdan farklı yönlerden ele almaktadır. Adem Sağır, veganlığın ölüme ve öldürmeye karşı tepki olarak geliştiğinden yola çıkarak insanın ölümsüzlük arzusuyla veganlığı ilişkilendirmekte ve farklı bir bakış açısı geliştirmektedir. Sevinç Güçlü ve Aylin Asil İncekara ise sağlık, kültür, din, sekülerleşme, toplumsal cinsiyet ve sosyal hareketler bağlamında yaşam tarzı olarak veganlığı sosyolojik olarak irdelemektedirler. Oya Şakı Aydın, veganlığın sosyal medyadaki yansımalarına bakarak Türkiye Vegan Derneği’nin Instagram paylaşımları üzerinden hangi söylemlerle öne çıktığını tespit etmektedir. Nazife Gürhan ise yemek üzerinden oluşturulan vegan kimliğin mekânı nasıl şekillendirdiğini incelenmekte ve yemek- kimlik- mekân ilişkisinin yeni bir kurgusu ve mekânsal formu olarak Diyarbakır’da 2015 yılında ilk vegan kafe olarak faaliyete geçen Gabo Kitchen Kafe’yi sosyolojik perspektiften ele almaktadır. Vegan/Vejetaryen dostu kent kavramına odaklanan Zeynep Serap Tekten ise çalışmasında bu kentlerin ortaya çıkış motivasyonlarını incelemektedir.

Güzin Yasemin Tunçay ve Nesrin Çobanoğlu Veganizme çevresel biyoetik yönüyle bakmakta ve veganlığın tercihinde önemli rol oynayan biyoetik kavramına dikkat çekmektedirler. Merve Uçkan Çakır ve Gülşen Berat Torusdağ ise vegan beslenme biçiminin ortaya çıkmasında ve sürdürülmesinde etkili olan etik kaygıların örgütlenmeye sebep olarak toplumsal bir harekete nasıl dönüştüğünü incelemektedirler. Derya Eren Cengiz, din ile veganlık ilişkisini irdeleyerek bu ilişkiyi farklı yönlerden kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Ayşe Altun ise belgesel sinemada hayvanların özne olarak var oluşuna işaret etmekte ve Cow isimli bir belgesel üzerinden sinema ve veganlık arasındaki ilişkiyi açığa çıkarmaktadır. Ali Eren Demir, çevrimiçi bir platform olarak Ekşi Sözlük'teki vegan karşıtı bireylerin veganlar hakkında yaptığı yorumları fenomenolojik söylem analiziyle incelemektedir. Gamze Batgi, atavistik toplumlarda kadınların ikincilleştirilip hayvanlaştırılması ile hayvanların kadınlaştırıldığına işaret ederek veganlık ile Ekofeminizm arasındaki ilişkiye vurgu yapmaktadır. Bir aktivist yazar olarak kitaba katkı sunan Nuray Sakarya ise veganlığı şiddetsizlik olarak tanımlamakta her türlü ayrımcılık ve şiddete karşı veganlığın mücadele ettiğini belirtmektedir. Son olarak Rodi Haznedaroğlu ise Peter Singer'ın "Speciesism and Moral Status" adlı makalesini Türkçeye "Türçülük ve Ahlaki Durum" olarak çevirmiştir.

Veganlığın farklı yönleriyle bütünlüklü bir resmini ortaya koymaya amaçlayan bu çalışmaya katkı sunan yazarlara, kitabın yayınlanmasında emeği geçen SİYASAL KİTABEVİ'ne ve bu çalışma için yazısını bizimle paylaştığı için Peter Singer'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Nazife GÜRHAN